

NAŠ VAL

TEDNIK ZA RADIO
GLEDALIŠČE IN FILM

NAROČNINA: LETNA 120, POLLETNA 60,
ČETRLETNA 30 DIN IN MESEČNA 10 DIN
POSAMEZNA ŠTEVILKA 4 DIN

IZDAJA KONZORCIJ „NAŠ VAL“. ZA KONZORCIJ ODGOVARJA VLADIMIR REGALLY, NOVINAR V LJUBLJANI

LETO VII.

ZA TEDEN OD 18. DO 24. SVEČANA 1940.

ŠTEV. 8.

Zmerom kaj novega o radiofoniji in televiziji:

Glasba v našem radiu lani in letos

V prejšnji številki »Našega vala« smo objavili odgovore tehničnega vodje naše radijske oddajne postaje g. univ. prof. ing. Marija Osane na naša vprašanja, ki so se nanašala na različne tehnične probleme našega radia. Med drugimi smo se obrnili tudi na glasbenega referenta naše radijske postaje g. dr. Antona Dolinarja in mu prav tako postavili nekaj

Dr. Anton Dolinar

vprašanj, ki zanimajo vse radijske poslušalce. Tudi gospod dr. Dolinar nam je na naša vprašanja najprijazneje odgovoril: Kakšno vlogo zavzema ali želi zavzeti naš radio v našem slovenskem glasbenem življenju?

Na slovenskem ozemlju sta se vzporedno razvijali dve kulturni plasti: zavojevalci in gospodarji naših pokrajin so vsiljevali našemu ljudstvu svojo — višje stoječo — kulturo, med narodom samim pa je z njegovim jezikom, z njegovimi šegami in navadami rasla in se razvijala njegova lastna kultura. Sicer v majhnih krogih, toda ohranila se je le toliko časa, da je v svobodni državi ona višja plast izginila in je ostala le pristna narodova smer, ki ji je bilo potrebno zdaj posvetiti vso pozornost. Na tej stopnji narodovega svobodnega dihanja je začela svoje delo tudi radijska postaja, ki mora imeti isto nalogo, da vsestransko pospešuje rast domače

glasbe in jo potem posreduje celemu narodu. Vse to, kar je že zraslo na domačih livadah, je potrebno zbrati, urediti in po etrskih valovih poslati med ljudstvo, da spozna samo sebe tudi od te strani; najdostopnejša je narodna pesem, ki jo narod tako želi in rad posluša. Istočasno pa je potrebno vse ukreniti, da se splošen glasbeni pouk — začeni od ljudske šole do univerze — tako uredi, da bo njegovo nadaljevanje in izpopolnjevanje mogoče v društvenih dvorinah prosvetnih društev. Radijska postaja tega ne more vršiti, dopolnjevala pa bo to delo lahko. Le na ta način je mogoče, da bo dorasčal rod, ki bo doumel težja glasbena dela; tak rod bo tudi ustvarjal iz sebe glasbenike, ki bodo znali »moderno« skladati, a vendar tako, da jim bo narod sledil, čeprav spočetka v nekoliko večji razdalji. Edino tako nalogo more imeti slovenska radijska postaja!

Kateri naši najbolj znani umetniki (glasbeniki, skladatelji, pevci, dirigenti) so lani nastopali v našem radiu in s kakšnimi deli?

Naš glasbeni program hočemo oblikovati čim bolj raznovrstno: v naš krog sodelujočih kličemo vse domače umetnike, ki nudijo vse potrebne predpogoje za sodelovanje, dalje umetnike vseh jugoslovanskih in sploh slovanskih narodov. Vsi naši pevski vrhovi redno nastopajo v naših sporedih; tako Pavla Lovšetova, Zlata Gjungjenceva, Mila Kogejeva, Vera Majdičeva, Valerija Heybalova, Ksenija Vidalijeva, Anita Mezetova, Julij Betetto, Jože Gostič (Jean Franci v minulem letu sicer ni nastopal, pač pa v prejšnjem letu prav pogosto), Marjan Rus, Robert Primožič, Vekoslav Jančko, Svetozar Banovec, Friderik Lupša, Lav Vrbanič, Ivan Petrov (Beograd) s Tamaro Velbicko, Elsa Buchal (Trbiž). Klavirski virtuoz: dr. Roman Klasinc, prof. Pavel Šivic, Anton Trost, Viktorija Švihlik (Praha), Mirca Sancinova, Jadviga Poženel-Strukljeva. Pozabiti ne smemo niti naših orgelskih mojstrov: Premrla, Rančigaja in Tomca. Tujih dirigentov zaenkrat ne kličemo, ker nimamo popolnega orkestra na razpolago, kot dirigenti so pa nastopali v naših oddajah: podpolkovnik, višji kapelnik Ferdo Herzog, A. Neffat, Heribert Svetel in L. M. Škerjanc na čelu orkestra Orkestralnega društva. Skladbe, ki so jih izvajali, so pripadale domačim in tujim literaturam. Povalno moramo omeniti tudi naše mlajše, tako pevce (pevke) in instrumentaliste, od katerih nekateri prav mnogo obetajo.

Kako sprejema naša glasbena javnost oddaje našega radia? Kako poslušalci? Ali se oglašajo radijski postaji ter ji z ozirrom na posamezne oddaje sporočajo svoje mnenje in dajejo svoje predloge?

Zveza med poslušalci in vodstvom postaje je zelo živa in razgibana. Vodstvo si naravnost želi izvedeti, kaj poslušalčec ni všeč. Uvidevni dopisniki računajo z možnostmi, s katerimi postaja razpolaga. Obstoji pa še krog poslušalcev, ki mu je vse, kar je domačega, prenizko; zgodovina vsakega naroda se rada ravno v tem ponavlja, da iz njega izšli »izobraženci« svoj narod radi zataje.

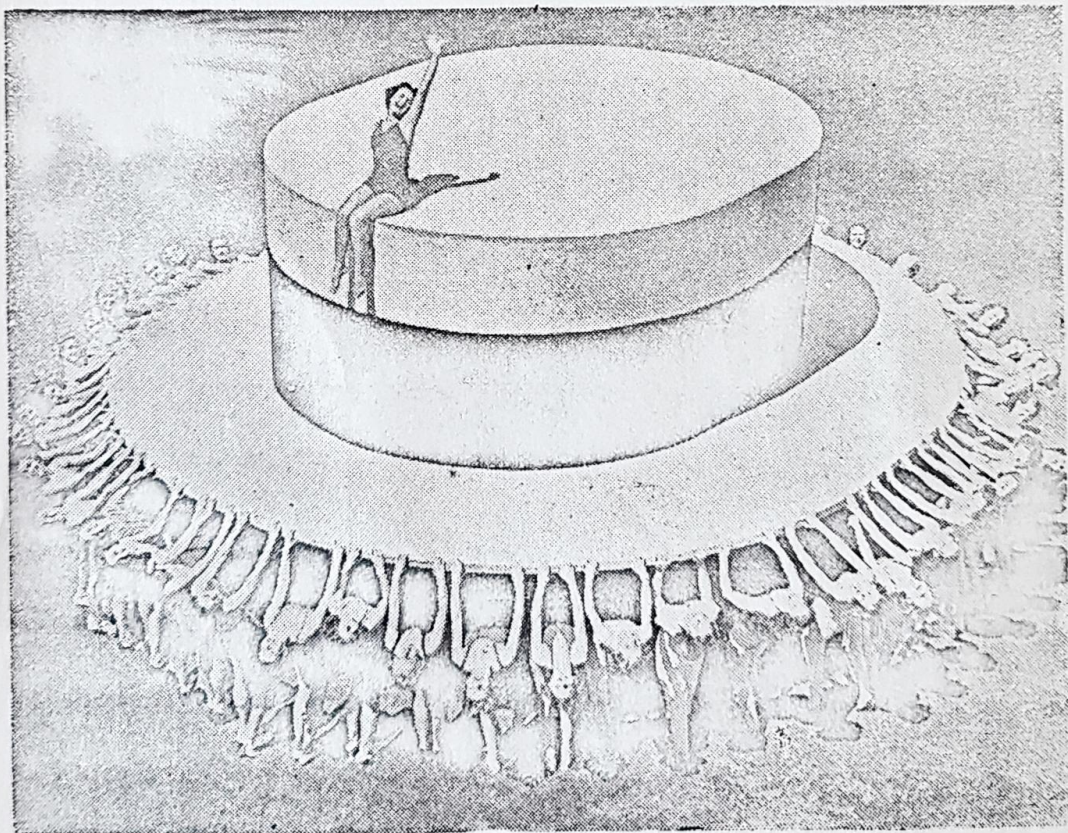
Ali se po vsem tem vidi, da je naš slovenski radio v našem glasbenem življenju že zavzel tisto pomembno vlogo — ne samo posredovalca, ampak tudi stvaritelja —, ki bi jo moral imeti?

Temu, žal, ne morem pritrčiti. Pogled na naše najnovejše ustvarjanje nam ne nudi zadovoljivega pogleda; ono ni zasidrano v narodu. Številne kritike in vmesni časopisni dvoboji nudijo porazno sliko. Nihče nikomur nič ne prizna: smesenje in zabavljanje je večkrat zaključna ugotovitev. Avtoritativne sile ni! Kje je vzrok? Videant consules!

In načrti za letos? Katere najvažnejše, res pomembne prireditve ima za letos naš radio v načrtu?

Med vsemi vprašanji je to vprašanje najtežje. Imamo načrte, toda visoko se ne vzpenjamo. V novo življenje hočemo priklicati pomembnejša Sattnerjeva dela; »Jeftejeva prisega« je bila že izvajana, na vrsti je »Soči«, nekaj Parmovih bomo ponovili (Povodnega moža); nekaj Adamičevih večjih del

(Romanca, Kmetska svatba) študira komorni zbor. Ta zbor zasleduje našo vokalno glasbo, in sicer ona dela, ki so težje izvedljiva in se jih drugi zbori ne lotijo. Naši pevski zbori so sicer številni, toda z malo izjemami — životarijo. Veliko majhnega in širši javnosti nepristopnega dela izvršuje vodstvo postaje z množitvijo arhiva domačih skladb. Kmalu bomo imeli v prepisu vsa orkestralna dela Davorina Jenka (ki bodo seveda tudi stavljena v program) in Tihomila Vidošiča, istrskega Slovenca, pomembnega orkestralnega skladatelja, ki piše le za večji orkester, in še mnogo drugih. Sploh je naša pglavitna težnja: slovenizacija in sploh slovanizacija tudi orkestralnega programa. — Iz arhivov skladateljev — Vodopivca, Rožanca, Cirila Preglja, Radovana Grbca in še drugih — smo ravno zadnje čase dobili večje število orkestralnih del, ki so že stavljena v program. V naš arhiv skušamo spraviti sploh vsako pomembnejšo domačo delo, ki je le dosegljivo. Razumeli boste, da v teh časih o drugih načrtih ne govorimo radi.

Naša slika kaže, kako razkošno so proslavljali Pustà v Ameriki

Zgodba, ki vam bo skrajšala čas

Nenavaden doživljaj v hotelu

Gospod Bobec, gospod Trobec, gospod Gobec in gospod Zobec, ki se med seboj sploh niso poznali, so se nastanili v hotelu »Kronik«. Isto noč so vsi štirje imeli isti doživljaj. Ko so se malo pozno, kakor se pač spodobi gospodom, ki so prišli z dežele brez svojih soprog v večje mesto, vrnili v hotel in stopili v svojo sobo, so najprej nekam nezaupno začeli vohati okoli sebe. Kakšen je to vonj?

Parfum!

Od kod je le prišel v to sobo?

Na postelji je ležala neka lahka, me-

hka, fina srajca (oblačilce, kaj li?), brez dvoma neko fino žensko nočno perilo. Tudi čez stol je visela neka nesporno ženska svilena jutrna obleka: lahka, mehka in fina.

Na nočni omarici je v srebrnem okviru stala fotografija nekega mladega dekleta, prav za prav neka pravcata lepota.

Pred posteljo pa so bile postavljene najkрасnejše copatke tega sveta.

—//—

Gospod Bobec je jezno pritisnil na zvonec.

»Vrzite te bedarije ven!« je jezno zakričal na sobarico. »Ali naj mar jaz nosim to pajčevino? Kdo je vse to postavil v mojo sobo? V sobi, ki jo pošteno plačam, ne potrebujem takšnih bedarij!«

»Oprostite, toda...«

»Nič oprostite. Nesramna ženska naj si prihodnjč zapomni številko svoje sobe. Vrzite njeno garderobo na hodnik!«

Sobarica je odnesla dragoceno perilo, gospod Bobec pa je legel in kmalu zaspal.

—//—